

ახალი თარიღი

თამაზ თამაზაშვილი გივი თარგამაძეს: გივია, შენ უსიღღისო და უნაშუსო აღაშინანი ხარ!”

ორშაბათი, 15 დეკემბერი, 2014

1296 (6607)

აფცბნ №) სტკპპ

ზურაბ აბაშიძე: ივანიშვილი შესდა, როდესაც პრემიერობიდან წავიდა“

„ღარიბაშვილი თავის ხალხს საკუთარი ნებით არ მოხსნიდა“

დღეს ოპოზიციაში იმიტომ ვართ, რომ ყოფილი პარტნიორები და დღევანდელი ოპონენტები დაგარწმუნოთ ამა თუ იმ საკითხის სისწორეში, სწორ შეხედულებაში. იმედი მაქვს, ჯანსაღი აზრები და იდეები გაიმარჯვებს. თუმცა, ამ შემთხვევაში, ნაკლებად ვხედავ რესურსს.

ტრისტან ნითელაშვილი: ექსკრუზიდანტი საქართველოს შეიარაღებულ ძალებში პროვოკაციას ამზადებს!”

სააკაშვილი საქართველოში დასაბრუნებლად უკრაინას იყენებს და ამაში ფულს იხდის“

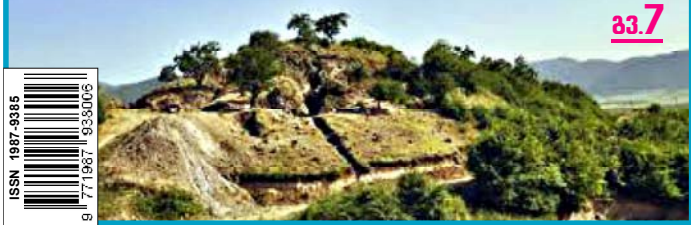

მერაბ ტურავა: უსამართლოდ და უკანონოდ სამართლებრივი სახელმწიფოს აშენება არ შეიძლება!”

ქუთაისში ყველაზე იაფი სამშენებლო და სარემონტო მასალების ჰიპერმარკეტი გორგია“ გაიხსნა

საყდრისი ააფეთქეს

ISSN 1987-9385
9 771967 938006

ორატორული სიტყვის კულტურა და ხელშეწყობა

მას წინათ ჩვენს გაზეთში დაიბეჭდა სტატია ნიკოლოზ ცხაკაიას აუბილესთან დაკავშირებით. კიდევ ერთხელ აღვნიშნავთ, რომ ის არის საინფორმაციო აკადემიის აკადემიკოსი, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატი, საქართველოს დამსახურებული ინჟინერი, ხელბურთის ფედერაციის საპატიო პრეზიდენტი. როგორც აღმნიშნავთ, ნიკოლოზ ცხაკაია საკმაოდ გამორჩეული ორატორული ფიგურაა, მისი გამოსვლები სხვაგვარად და იუმორით. ნიკოლოზ ცხაკაიას საუკეთესო პირობებში — სწორი მოთხოვნების, პატივისცემის, მედიაში წარმომადგენლის თვისებებისაა, ერთგულების, ქველმოქმედებას ჯერ კიდევ ბავშვობაში ჩაუყარა საფუძველი. იგი იმთავითვე ეზარა განსაკუთრებული ცხოვრების წესს, პირველ რიგში, ბაბუის (დედის მამის), ქრისტიანული ციციქოვლის ზეგავლენით, რომელიც სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი იყო.

საინტერესოა მისი ცხოვრების ერთ-ერთი ეპიზოდი. როგორც მოგახსენებთ, კრებები ან შეკრებები სტანდარტულად ტარდება, ინიცირებს თავმჯდომარეს, მომხსენებლებს გამოდიან და ა.შ. თბილისის საავიაციო კონსტრუქციის ბარტოლომეო სელმდევანკაძის თანამდებობაზე ყოფნისას მისი მოხსენებები ხელს სხვაინადრად წარმართებოდა ხელმე. მოულოდნელად განმარტობაში ქაინის, მისი ხალხის, მუშების, ოსტატების, საამირის უფროსების, საერთო სიციხვრებლებში მცხოვრებთა, სპორტის, კულტურის, მედიცინის, სელოვრების დარგში ცხოვრება მოელო წლის განმავლობაში ისახებოდა კონფირზე; ეს ფირი მონტაჟებოდა და შეკრების დროს იწყებოდა მისი ჩვენება, ხოლო ნიკა ცხაკაია ზემოდად საუბრობდა, ჩანდა სიცოცხლე, შემოქმედება და აუბორო.

თუნდაც ავიღოთ გამოცვლა ქართველი და აზერბაიჯანელი ხალხთა შეგობრობის საღამოზე, რომელიც ბაქოში შედგა. შტურგის ტრადიციის მიხედვით შეგობრობის წყნარი სით, რომელიც აზერბაიჯანის და მის დედაქალაქს ანდამატივით მოეფინება და ბოლოს განმობატულეობს პოეზებს იმ შეფდერბა ცისარტყელაში, რომელიც ამ ხალხს ყოველთვის ათავს დახტრიალებს. სიტყვა ხიდი, როგორც უნერული, ასევე ქართულ ენაზე ერთი მნიშვნელობის არის. ამაზერა აგებული მისი სიტყვის ქართველებსა და უნერული შეკრებაზე აღსანიშნავია მისი ზეგნებარე გამოხვლება მაღალპარტულე თანამდებობაზე ყოფნისა და ასევე „სამოთქმის“ ვენერალური დიქტორის თანამდებობაზე ყოფნისას. საქართველოს მრავალ ქალაქში, აგრეთვე მოსკოვში, ლენინგრადში, სოვოსბისრსკში, ვლადიკავსტოკში, მიუნხენში, ლონდონში და სხვაგან და სხვაგან, სამეცნიერო-ტექნიკურ კონფერენციებზე, რომლებიც ენებოდა მადნეულის მიკროდოფიკა, ნანოტექნოლოგიებს, მონოკრისტლებს, რომლებიც ღაზურის სხვის მართავენ, მაკროლექტრონიკის განვითარებას და ა.შ.

ახლა კი წარმოვადგენთ მის მიერ დამუშავებულ და შექმნილ ნაწარმებს ორატორული სიტყვის კულტურისა და ხელშეწყობაზე.

ორატორული სიტყვა

ყველა ორატორი იყოფა სამ კატეგორიად: ერთს შეიძლება უხსინდეს, სხვას — არა, არიან ისეთებიც, რომლებსაც არ შეიძლება უხსინდეს. ორატორული ხელშეწყობა — ეს არის ხელშეწყობა ზემოთ სიტყვის მომზადებისა და ისე წარმოქმნის, რომ შეუძლებელია მოახდინოს ამოწმების გულზე ნებასა და ვინებაზე.

ორატორებს XIX საუკუნის ბოლოდან გამოუჩნდნენ კონკურენტები — რადიო, კინო, ტელევიზია, მაგრამ ცოცხალი ორატორული სიტყვის გაანია უპირატესობა. ორატორს გაანია შეგრუნებული კავშირები — ის არა მარტო შეუძლებელია მსმენელზე, არამედ მსმენელზე შეუძლებელია მასზე. დიმილი, თავის დაქნევა — ეს არის ურთიერთობის ყველატი.

ორატორული ხელშეწყობა ისტორიული მოვლენაა. ყველა ეპოქა ტრამუნაზე თავის ორატორს აგზავნის. დემოკრატის საბერძნეთის საუკეთესო ორატორია. პეტრე I ავადმანის ელაბარაკე ცოცხალი ენით, ხოლო დაბეჭდვით აშკარად ჩანს თითოეულის სისულედე.

ორატორული ხელშეწყობა ნაციონალური მოვლენაა. თითოეული ნაციონალური მოვლენის ორატორისადმი. მაგალითად, ინგლისელებსათვის დამახასია-

აობეღია შირალი აუბორო, ხოლო ფრანგებისათვის — ცოცხალი აუბორო.

არ შეიძლება, არ მოვიხსენიოთ ქართველი მუხენბარე ორატორები, რომლებიც დიდ ზეგავლენას ახდენდნენ მსმენელებზე: ილია ჭავჭავაძე, სოე ფორდანიას, იოსებ სტალინი, შავლა ნუცუბიძე, ჯანსუღ ჩარკვანი, აკაკი წერეთელი და ბევრი, ბევრი სხვა.

ორატორული ხელშეწყობა კლასობრივი მოვლენაა. თითოეული კლასი წარმოადგენს თავის ორატორებს. კერესსი, მელიუკოვი, სპირიდონოვი იყვნენ ბურჟუაზული კლასის შესანიშნავი ორატორები. იგივე კერესსი გაუბოდა მუშობა აუდიტორიას, ვინაიდან მარტო ორატორი კი არ არის, არის აუდიტორიაც. ორატორი მამია, ხოლო აუდიტორი — ორატორული სიტყვის დედა და საჭიროა მათი შერწყმა.

ინფორმაციის ნაწილობრივი სისტემის სამი არხი:
1. ლინგვისტური არხი — ინფორმაციის გადაცემის (მეცნიერული ენაზე) მოთავარი არხი ენის ნაწილების დახმარებით.

2. პარალინგვისტური არხი, რომელიც ორატორის სარეგულაციო ინტონაციების გადაცემას:

ტონი — მაღალი, დაბალი, ნერვული, მოფერებთი, ტემპი — ბრძანებითა.

სიტყვა — გამოთქმის ხმოვანი შეფერვა. არსებობს მდიდარი და დარბაზი ტემპი.

საქიროა, ისწავლო შენ ტემპების მართვა.

ბაუზა — სიტყვის შექმნება. არსებობს ორი ტიპის ბაუზა — ლოგიკური, აზრის მიმდევრი და ემოციური — სიცოცხლის შექმნა.

ტემპი — ნელა და ჩქარი.

3. კანექტიკური არხი. ორატორის სიტყვის კულტურა უნდა იყოს მაღალი.

ორატორის განათლება — სიტყვის სწორად შერევა, ფრაზაში სწორად ჩასმა; ფრაზების სწორად შერევა, რათა არ მოხდეს გამოსვლის დახლენა, დარღვევა; ფრაზებში უნდა გადადიდეს ერთიდან მეორეში. ისინი არ უნდა იყოს გრძელი. მხოლოდ კავალიციური აუდიტორიის წინაშე უსაძლებია გრძელი ფრაზები სარეგულაციო.

პარალინგვისტური არხი — თამაშობს დიდ როლს იმით, რომ სიტყვის აღქმის სწორება გარკვეული დრო, ინტონაციას კი დიდ დრო არ სჭირდება. თუ აღმადანი გაბრაზებული დაბარაკობს, მას უცებ გაუგებებს. ერთხელ გლეხს შევლია წერილი გაუგზავნა, რომელშიც ფული გაგზავნის სიხოვდა. გლეხმა წერის სხვის წაკითხა, რომელშიც ევდგა, უხეში ტონით წაკითხა და გლეხმა შევლს ფული არ გაუგზავნა. მეორეც იგივე წერილი წაკითხა ნაზად, თხოვნით და მამამ მასწავლა გაუგზავნა ფული.

ერთი და იგივე სიტყვის წარმოთქმისას ტონს აქვს დიდი მნიშვნელობა. ინგლისელი მხახიობი — „თქვენ ამბობთ სიმართლეს, როგორც ტყუილს, თქვენ კი ტყუილს, როგორც სიმართლეს“.

კანექტიკური არხი — პოზა, ხელების მოძრაობა, ყოველთვის არ არის საქირო ხელების მოძრაობა. რაც დიდია აუდიტორია, მით მეტი შესაძლებლობაა ხელების მოძრაობისათვის.

ხელი მოძრაობს გულის ბრძანებით. გული ამბობს — ხელი მოძრაობს, გული ჩუმიდაა — ხელი გაქმრებულია ადგილზე. მოძრაობები უნდა იყოს ბუნებრივი. არ უნდა იყოს მომამზერებელი და არ უნდა მეორედებოდეს.

ორატორების მხერხაობები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორების მხეხაობები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორები — ხელგნობი ხერხაობები

ორატორები — ხელგნობი ხერხაობები

მეხსიერება თამაშობს დიდ როლს.

გონებამახვილობა — ტენის გამოთვლებლობა. რომელიც გამოხატება სიტყვებში, სახეებში და მოქმედებებში — რაც პოელობს მსგავსებას სხვადასხვა ნივთში და განსხვავებას — მსგავს ნივთში. უყვართ ზომიერად აუბოროსტული სიტყვა (გამოსვლა). სიტყვა აუბოროთ — ეს არის ფანგბადი, მის გარეშე შირაღია. (თუმარი ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს სინესტეს).

მის ხარისხი — კარგი ხმა კარგია.

სწრაფი აზროვნებისა და საკუთარი აზრების სწრაფი ფრმოულირების უნარი — სწრაფი რეაგირება რეპლიკაზე, მსხვედრდობა.

2. **შრომა** — საქიროა სიტყვის მომზადებისას.

ერთხელ ლუწანრსკი მიყვავის ხელშეწყობის მუშაკთა შეკრების მავანად კოპერატორების ყრისლობაზე. მისცეს სიტყვა. მან მომხილავია გაუკეთა ყველაფერს, რაც ახსოვდა კოპერაციასზე.

ყველაზე მთავარი შრომა — ეს არის გამოხვლება. სიტყვა საკუთარი თავში გარდაქმნა სიტყვად სხვისათვის — ეს არის ორატორის შრომა.

არსებობს 4 ტიპის ორატორი.

1. **ორატორი** — მისიხველი. აუცილებლად კითხულობს ტექსტს:

ა) საანგარიშო მოხსენებით გამოხვლდის; ბ) სამეცნიერო მოხსენებით გამოხვლდის; გ) საპასუხისმგებლო პოლიტიკური ან დიპლომატიური სიტყვის გამოხვლდის.

ლექტორმა და პროფანდისტმა არ უნდა წაიკითხოს, რადგან რჩება შობეჭდებელი. თითქოს ის კითხულობს სხვის სიტყვებს.

ტექნიკურ წარმოდგენის შომაგალს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იქ არ იმყოფება ორატორი.

2. **ორატორ-დეკლამატორი** — იხუანებს ტექსტს.

3. **ორატორ-ჩამხვედელი** — მახალის სწორად და წყნარად ვადმოქმის დროს

ხინდებს იხვეება კონსექტში. ზოგაერთი პირდაპირ კითხულობს. უკუთხია ცოტა ჩაიხველ და მეტი ილაბარაკო.

4. **ორატორ-დეკლამატორ-არქიტექტორი** — წინასწარ აღვეს ვეგას.

5. **მოთმინება** — ორატორი ყოველთვის დედავს. არსებობს ცდი მღელვარება — საკუთარი მომზადებლობის შეგრუნების შერევა. რაც მეტად ხარ მომზადებული, ნაკლებს ნერვლობ.

არსებობს შემოქმედებითი მღელვარება — ორატორული ენებ-ცხლებია.

საქიროა საგულდაგული მომზადება. უნდა გახსოვდეს როგორ აუდიტორიაში შეგაღია გამოხვლება და როგორში — არა. უნდა განავითარო შენს თავში მომხილავია. უნდა იფიქრო ამაზე, რაზეც უნდა ილაბარაკო და სხვაზე. რაც აღნიშნულ თემებს ექება, საქიროა გათავსებულე სხვა ფიქრებსაც. მღელვარების დროს — მასწავლე გაიხვე სხვა მხარეს, კუთხეში, დაწინარდები თუ არა — დარბაზში.

6. **ტექნიკური** — ხელგნობი ხერხაობები. ეს არის ლექციის წარმართვის საჭე. მათ უნდა ითქმოდნ თქვენს სიტყვაზე. მათ უნდა მოგმატონ ძალა.

უტაქტობა ციტატების გამოყენების სიტყარბე.

7. **ტემპერამენტი** — ეს არის უნარი, მიიღო, იგრძნო და განიცადო რაღაც.

უნდა გახსოვდეს, რომ ორატორული სიტყვა — ეს არის ვრძობის, გონების და ნების სამამო კავშირი. საქიროა ადგილზე, მოახდინო შემოქმედება. ეს ყველაფერი უნდა ვაწინასწარდეს ორატორის ტემპერამენტი. უნდა შექმნა შინაგანი მღელვარება.

ერთი იყვის როგორც ხანოლი — უარყოფითია. მეორე დუღს, როგორც ჩაიდან — ჩანს შინაგანი დუღილის ორთქლი.

ორატორული ხელშეწყობის მნიშვნელოვანი კანონია მომზადება: რისთვის და ვისკენ იქნება მამართული სიტყვა. ორატორული ხელშეწყობა აქვს მამართლობა. ხად ვლაბარაკობი — სიტყუაცია. რა და როგორ ვთქვათ. ოლაბარაკო ბევრი — არ ნიშნავს, ილაბარაკო კარგად.

როდის უნდა გავხერდეთ? საქიროა ყოველთვის დროულად ვაქერება. აუცილებელია რეგლამენტის დაცვა. არის გარეგანი რეგლამენტი — ეს არის დროის უჯრედი, ხადც წინასწარ არის ჩამოული ორატორი და შინაგანი რეგლამენტი — ორატორის ხინდები და მსმენელის მოთმინება.

ნიკოლოზ ცხაკაია

გურჩეული მავანა და მავანს, რომ დეტალურად გავცნოს ორატორული სიტყვის კულტურისა და ხელშეწყობის წარმოქმნის მსმენლის და მის მავალითზე ამ ბრტყელ-ბრტყელ, შრომალი, უხალისი სიტყვების მავალიც გამოყენონ ზემოხსენებული ნაშრომი.

